

Guia docent de l'assignatura "Anàlisi del Risc"

Prof: Joaquín Rodríguez Alvarez

Joaquin.rodriquez@uab.cat

Contingut

I. IDENTIFICACIÓ	3
II. PRESENTACIÓ	3
III. OBJECTIUS FORMATIUS I COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES.....	4
<i>Objectius Formatius</i>	4
<i>Competències Específiques</i>	4
<i>Resultats del Aprenentatge</i>	4
IV. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS	4
V. TEMARIO Y CONTENIDOS	4
VI. BIBLIOGRAFIA	6
VII. METODOLOGIES DOCENTS.....	8
IX. ORGANITZACIÓ DEL TEMPS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANT	10
X. TEMPORALITZACIÓ DE LA DOCÈNCIA	10

I. IDENTIFICACIÓ

- ✓ **Nom de l'assignatura:** Anàlisi del risc
- ✓ **Codi:** 101829
- ✓ **Titulació:** Grau en Prevenció y Seguretat Integral
- ✓ **Curso acadèmic:** Primer
- ✓ **Tipus d'assignatura:** Formació Bàsica
- ✓ **Crèdits ECTS:** 6
- ✓ **Període de importació:** Segon Semestre
- ✓ **Idioma en que s'imparteix:** Español / Inglés
- ✓ **Professor/a Responsable de l'assignatura:** Joaquín Rodríguez Álvarez
- ✓ **Correu electrònic:** joaquin.rodriguez@uab.cat

II. PRESENTACIÓ

L'assignatura d'anàlisi del risc suposa un dels marcs conceptuals clau de cara a comprendre les dinàmiques actuals dels sectors de seguretat i prevenció. Aquesta assignatura té com a objectiu oferir a l'alumne els conceptes bàsics relacionats amb els fenòmens de transformació social que tenen relació amb la configuració dels marcs d'incertesa, així com guiar l'alumne a través dels últims avenços científics que ofereixen noves metodologies de govern així com nous riscos intra-sistèmics.

L'assignatura començarà assentant les bases conceptuals de risc i incertesa des d'una aproximació epistemològica per a continuació endinsar-nos a analitzar algunes de les aproximacions actuals al fenomen, prestant una especial atenció a "la societat del Risc" d'Ulrich Beck, la noció de riscos manufacturats de Anthony Giddens, el temps post-normal de Ziauddin Sardar i la ciència Post-normal de Jerome Ravetz i Silvio Funtowicz

A continuació, es desplegarà la relació d'aquests conceptes més metateòrics amb alguns dels debats actuals més controvertits com els relatius a la relació entre societat i tecnologia, el canvi climàtic, les migracions forçoses, els nous processos industrials o la cristallització de noves tecnologies com la bio-tecnologia i la nanotecnologia.

Finalment i com a punt final de l'assignatura analitzarem diverses aproximacions a la governança del risc focalitzant el nostre esforç en la proposta de Klinke i Renn per a continuació analitzar les formes i estratègies de comunicació del risc explorant al seu torn la noció de principi de precaució.

III. OBJECTIUS FORMATIUS I COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Objectius Formatius

- Analitzar el paper de les Ciències Socials (CCSS) en el coneixement sobre el risc.
- Conèixer el debat metodològic en el si de les disciplines científiques
- Conèixer els conceptes associats al risc, així com els models teòrics que l'acompanyes: Riscos Sistèmics, Riscos manufacturats, societat del risc, ciència post-normal així com la seva aplicabilitat pràctica
- Interiorització i adaptació dels conceptes de risc, anàlisi de riscos, governança, Prevenció ...
- Desenvolupament de casos pràctics a partir d'aquests conceptes.
- Conèixer els processos de presa de decisió i les seves diferents implicacions en l'àmbit del Risc
- Analitzar les estratègies discursives existents per fer front a diversos tipus de risc.

Competències Específiques

CE1- Amb caràcter general, posseir i comprendre conceptes bàsics en matèria de prevenció i seguretat.

CE2- Realitzar anàlisis d'intervencions preventives en matèria de seguretat.

CE3- Transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat..

Resultats del Aprenentatge

RA2.5- Analitzar riscos específics i conèixer els mecanismes de prevenció.

RA2.6- Aplicar una visió preventiva en l'àmbit de la seguretat.

RA3.1- Aplicar els diferents conceptes implicats en la comunitat interna i externa de l'organització.

IV. COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT3- Utilitzar la capacitat d'anàlisi i de síntesi per a la resolució de problemes.

CT4- Treballar i aprendre de forma autònoma

CT6- Donar resposta als problemes aplicant el coneixement a la pràctica.

CT9- Mantenir una actitud pro activa respecte al desenvolupament de la pròpia carrera professional i creixement personal

CT15- Assumir la responsabilitat social, ètica i professional que es deriva de la pràctica de l'exercici professional.

V. TEMARIO Y CONTENIDOS

Aquesta assignatura compta amb un Manual específic, que compta amb vuit unitats didàctiques, cadascuna de les quals cobriria un espai temporal de 2 setmanes. Cada Unitat didàctica comptarà, a part del propi temari inclòs en el Manual amb una lectura obligatòria per mòdul, més altres lectures de caràcter voluntari i activitats tipus documental.

Temari

Contingut

Introducció a l'assignatura

Unitat Didàctica 1

- 1.1 Introducció
- 1.2 El risc avui
- 1.3 Una breu història del risc
- 1.4 Definició de Risc
- Exercicis d'Avaluació

Unitat Didàctica 2

- 2.1 Extensió del Risc
 - 2.1.1 Àmbit material / objectiu de l'extensió del risc
 - 2.1.2 Àmbit subjectiu de l'extensió del risc
 - 2.1.3 Conclusions
- Exercici d'autoavaluació de la unitat didàctica 2

Unitat Didàctica 3

- 3.1 De la societat Post-industrial a un nou model social
- 3.2 Sobre la incertesa
 - 3.2.1 La complexitat
 - 3.2.3. El caos
 - 3.2.4 Les contradiccions
- Exercicis d'autoavaluació de la unitat didàctica 3

Unitat Didàctica 4

- Introducció
- 2. definició de risc
- 3. Elements de la noció de risc
- 4. Contemporaneïtat del risc tecnològic
- Exercicis autoavaluació Unitat didàctica 4

Unitat Didàctica 5

- 5.1 Introducció
- 5.2. La ciència de l'era post-Normal
 - 5.2.1. Extensions de les comunitats de parells
- 5.3 Orígens de la Governança anticipatòria
- 5.4 Introducció a la governança:
- 5.5 Governança en xarxa
- 5.5 Avaluació per a l'Aprenentatge Aplicat
- 5.6 Cap a la governança anticipatòria en el context dels Post-normal
- 5.7 Conclusions
- Exercicis Auto- Avaluació Unitat Didàctica 5

Unitat didàctica 6

- 1. Introducció
- 6.2. Principals característiques dels riscos sistèmics
- 6.3. Avaluació de Risc Sistemàtic
 - 6.3.1 Inclusió de criteris d'avaluació addicionals

Unitat didàctica 7

7.1 La necessitat de deliberació en la gestió de riscos

7.2 Implicacions per als responsables polítics

Unitat didàctica 8

8.1 El principi de Precaució

VI. BIBLIOGRAFIA

- Ballbé, M. (2006). Prólogo. In *El Gobierno del Riesgo* (1st ed., pp. 12–16). Barcelona: Ariel.
- Ballbé, M. (2007). El futuro del derecho administrativo en la globalización: entre la americanización y la europeización. *Revista de Administración Pública*, (74), 215–276.
- Bauman, Z. (2000). *Modernidad líquida* (1st ed.). Buenos Aires: Fondo de la Cultura Económica, Argentina.
- Beck, U. (1992). *Risk Society: Towards a New Modernity*. (M. Ritter, Ed.) *Nation* (Vol. 2). Sage. doi:10.2307/2579937
- Beck, U., Giddens, A., & Lash, S. (1994). *Reflexive modernization: Politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. London: Stanford University Blackwell Publishers.
- Beriain, J. (2005). *Modernidades en disputa* (1st ed.). Madrid: Anthropos.
- Bernstein, P. L. (1996). *Against the gods: The remarkable story of risk* (1st ed.). New York City: Wiley John and Sons.
- Carolan, M. (2006). Science, expertise, and the democratization of the decision-making process. *Society and Natural Resources*, 19(7), 661–668.
- Colli, G. (1978). *Después de Nietzsche* (1st ed.). Barcelona: Anagrama.
- De Marchi, B., & Ravetz, J. R. (1999). Risk management and governance: a post-normal science approach. *Futures*, 31(7), 743–757.
- Derrida, J. (1995). *Espectros de Marx*. (J. Alcorcón, Ed.) (5th ed.). Madrid: Trotta.
- Funtowicz, S. O., & Ravetz, J. R. (1993). Science for the post-normal age. *Futures*, 25(7), 739–755.

- Funtowicz, S. O., & Ravetz, J. R. (2000). *La Ciencia posnormal: la ciencia con la gente* (Vol. 160). Icaria editorial.
- Funtowicz, S., & Ravetz, J. (2000). *La ciencia posnormal: ciencia con la gente*. Madrid: Antrazyt.
- Giddens, A. (1999). *Consecuencias de la modernidad* (1st ed.). Madrid: Alianza editorial.
- Giddens, A. (2009). *Sociology* (Vol. 6th). Cambridge England: Polity Press.
- Gidley, J. M. (2010). Postformal priorities for postnormal times: A rejoinder to Ziauddin Sardar. *Futures*, 42(6), 625–632. doi:10.1016/j.futures.2010.04.022
- Helén, I. (2004). Technics over life: Risk, ethics and the existential condition in high-tech antenatal care. *Economy & Society*, 33(1), 28–51.
- Hofmann, B. (2001). The technological invention of disease. *Med Ethics: Medical Humanities*, (27), 10–19.
- Hood, C., Rothstein, H., & Baldwin, R. (2006). *El gobierno del riesgo* (1st ed.). Barcelona: Ariel.
- Jameson, F. (1991). *El posmodernismo o la lógica cultural del capitalismo avanzado* (25 de juli.). Barcelona: Paidós.
- Jameson, F. (2004). La política de la utopía. *New Left Review (español)*, (25), 37–54.
- Jasanoff, S. (2003). Technologies of humility: citizen participation in governing science. *Minerva*, 41(3), 223–244.
- Kasperson, R. E., Renn, O., Slovic, P., Brown, H. S., Emel, J., Goble, R., ... Ratick, S. (1988). The Social Amplification of Risk: A Conceptual Framework. *Risk Analysis*, 8(2), 177–187. doi:10.1111/j.1539-6924.1988.tb01168.x
- Kuhn, T. (2011). *La estructura de las revoluciones científicas* (4th ed.). México City: Fondo de Cultura Economica.
- Luhman, N. (2007). *La sociedad de la sociedad*. México City: Herder México.
- Molak, V. (1997). *Fundamentals of risk analysis and risk management* (1st ed.). London:

CRC Press.

- Nietzsche, F. (2004). *El crepúsculo de los ídolos*. Barcelona: Alianza editorial.
- Pardo, J. E. (2009). *El desconcierto del Leviatán*. (M. Pons, Ed.). Barcelona: Ediciones Jurídicas y Sociales, S.A.
- Platón. (1992). *Fedón, Banquete, Fedro, trad. Carlos García Gual y otros, Madrid, Gredos* (1st ed.). Madrid: Gredos.
- RE, F., & Reed, D. (1983). Stockholders and stakeholders: A new perspective in corporate governance. *California Management Review*, (25), 88–106.
- Sardar, Z. (1998). *Postmodernism and The Other: New Imperialism of Western Culture*. Madrid: Pluto Press.
- Sardar, Z. (2010). Welcome to postnormal times. *Futures*, 42(5), 435–444. doi:10.1016/j.futures.2009.11.028
- Zizek, S. (2001). The Rhetorics of Power. *Diacritics*. doi:10.1353/dia.2003.0008
- Zizek, S. (2008). Democracy versus the people. *New Statesman*, 137, 46–48. doi:Book Review

VII. METODOLOGIES DOCENTS

Amb l'objectiu d'assolir els objectius d'aprenentatge descrits en aquesta Guia desenvoluparem una metodologia que combini l'estudi individual a partir del Manual, i les lectures que es plantejaran en cada tema, a més d'alguns documentals i classes magistrals on el professor esbossi els principals punts de cada tema, amb l'objectiu de generar debats sobre els mateix.

Cada tema tindrà un fòrum de dubtes, i s'establirà un Fòrum de "Glossari" on els alumnes vagin afegint aquells conceptes clau de l'assignatura juntament a les seves definicions. També treballarem amb casos pràctics relatius a controvèrsies respecte al risc, així com accidents succeïts en el passat, on analitzarem les lliçons apreses i les seves implicacions per al sistema de Governança del Risc.

VIII. SISTEMA D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant:

Exercicis pràctics (30% de la nota global): Per superar aquest apartat cada alumne haurà de realitzar els exercicis encarregats a les sessions pràctiques. Al mateix temps cada alumne haurà d'introduir un mínim de 4 conceptes en el glossari de l'assignatura, no repetits respecte als ja introduïts pels seus companys.

Els exercicis pràctics valdran el 60% de l'apartat i els 4 conceptes del Glossari el 40% d'aquest, si s'opta per afegir més conceptes al Glossari es tindrà en compte però atenent que com a màxim es poden obtenir 3 punts en aquest apartat per a la nota global i el glossari representa el 40% dels mateixos

Treball Grupal (30% de la nota global)

En grups de màxim de 4 persones s'haurà de realitzar un treball, basat en l'anàlisi d'un risc concret, a escollir per l'alumne, utilitzant les categories del risc i el sistema de classificació proposat en el Manual, aquest treball tindrà una extensió mínima de 30 pàgines (annexos a part) a Times New Roman 11 amb un interlineat de 1.15 i marges normals. El treball haurà d'incloure un mínim de 15 citacions bibliogràfiques (APA 6TH edition), així com un índex automatitzat i el seu lliurament es farà en format Word a través de l'Aula Moodle. I ha d'incloure no només el context, antecedents, categories i classificació del risc en qüestió, sinó que a més haurà de proposar un sistema de govern d'aquest en base a les metodologies descrites al Manual.

Es valorarà:

- Correcció ortogràfica i gramatical
- L'ús de vocabulari i conceptes específics de l'assignatura
- Profunditat de l'Anàlisi
- Concreció de la proposta de metodologia de governança
- Originalitat del contingut (la inclusió de plagis suposa un zero a la nota)

Examen final de l'assignatura (40% de la nota global)

L'examen constarà de preguntes tipus test i per desenvolupar i es basarà en els continguts dels 8 temes del manual més les lectures de caràcter obligatori

Treballs pràctics + Glossari	30%
Treball en Grup	30%
Examen	40%

Si tres o més treballs / exercicis / paraules del glossari, no són realitzats, es passaria de l'avaluació contínua a l'avaluació final. És a dir, el 100% de la nota serà la de l'examen final de juliol, i no es podrà presentar a l'examen de juny

IX. ORGANITZACIÓ DEL TEMPS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANT

Tipus	Activitat	Hores	ECTS	RESULTATS D'APRENENTATGE
Activitats dirigides	Classes magistrals, participació activa dels estudiants	60	40%	RA 2.5 RA 2.6 RA 3.1
Activitats Supervisades	Tutories de suport a la realització dels treballs pràctics i teòrics	15	10%	RA 2.5 RA 2.6 RA 3.1
Activitats Autònomes	Realització d'exposicions i debats dels exercicis pràctics de forma individual o en Grup	75	50%	RA 2.5 RA 2.6 RA 3.1
TOTAL		150	100%	RA 2.5; RA 2.6; RA 3.1

X. TEMPORALITZACIÓ DE LA DOCÈNCIA

SETMANA	TEMA	MÈTODE	HORES
1 -2	Unitat didàctica 1	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Clases prácticas: se trataran casos de estudio sobre la configuración del riesgo actual	15h
3-4	Unitat didàctica 2	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Clases prácticas: se trataran casos de estudio sobre riesgos "clásicos"	15h
5-6	Unitat didàctica 3	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y	15h

		profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Trabajo en Grupo Clases prácticas: Análisis de riesgos contemporáneos	
7-8	Unitat didàctica 4	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Trabajo en Grupo Clases prácticas: análisis de riesgos tecnológicos	15h
9-10	Unitat didàctica 5	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Clases prácticas, Análisis de riesgos marcados por la incertidumbre	15h
11-12	Unitat didàctica 6	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Clases prácticas: Aplicación del sistema de Klinkle y Renn	15h
13-14	Unitat didàctica 7	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema Debate en los foros Búsqueda de información Trabajo en grupo Clases prácticas: iniciación al principio de precaución	15
15-16	Unitat didàctica 8	Seguimiento del Manual Lecturas obligatorias Seguimiento a través de los foros de dudas Sesión de dudas y profundización del tema	15

		Debate en los foros Búsqueda de información Trabajo e Grupo Clases práctica: Repaso final de la asignatura previo al examen	
--	--	---	--

Al finalitzar el semestre tindrà lloc l'examen teòric de la assignatura

XI. PREVENCIÓ I SEGURETAT

El concepte de risc, origen evolució i característiques actuals resulta crucial en l'àmbit de la Prevenció i la Seguretat, ja que configura la base sobre la qual s'assenta el sistema. És a dir, la comprensió del risc com a fenomen i concepte en tota la seva extensió és un requisit indispensable per al desenvolupament, implementació i creació de sistemes de governança del risc o metodologies de prevenció. Ja sigui en els àmbits dels Riscos laborals o la seguretat pública o privada.